

Lucemburk 21. června 2022
(OR. en)

10345/22

SUSTDEV 110
ONU 85
EDUC 251
DEVGEN 124
ENV 622
AG 68

VÝSLEDEK JEDNÁNÍ

Odesílatel:	Generální sekretariát Rady
Datum:	21. června 2022
Příjemce:	Delegace
Č. předchozího dokumentu:	9992/22
Předmět:	Transformační úloha vzdělávání v zájmu udržitelného rozvoje a globálního občanství jako prostředku napomáhajícího dosažení cílů udržitelného rozvoje – závěry Rady (21. června 2022)

Delegace naleznou v příloze závěry Rady o transformační úloze vzdělávání v zájmu udržitelného rozvoje a globálního občanství jako prostředku napomáhajícího dosažení cílů udržitelného rozvoje ve znění schváleném Radou na jejím 3885. zasedání konaném dne 21. června 2022.

Závěry Rady o transformační úloze vzdělávání v zájmu udržitelného rozvoje a globálního občanství jako prostředku napomáhajícího dosažení cílů udržitelného rozvoje

Rada Evropské unie

1. Opětovně potvrzuje, že Evropská unie (EU) a její členské státy jsou i nadále pevně odhodlány provádět Agendu pro udržitelný rozvoj 2030 a její cíle udržitelného rozvoje a další významné mnohostranné dohody a nástroje, včetně Pařížské dohody o změně klimatu, akčního programu z Addis Abeby, sendajského rámce pro snižování rizika katastrof a Úmluvy o biologické rozmanitosti, jimiž se i nadále řídí jejich činnosti na vnitřní i na vnější úrovni. Tyto dohody a nástroje jsou jádrem provádění Zelené dohody pro Evropu a Evropského konsensu o rozvoji.
2. Připomíná své závěry z června 2017 nazvané „Udržitelná budoucnost Evropy: Reakce EU na Agendu pro udržitelný rozvoj 2030“, závěry z dubna 2019 nazvané „Směřování ke stále udržitelnější Unii do roku 2030“, závěry z prosince 2019 nazvané „Vybudování udržitelné Evropy do roku 2030 – dosavadní pokrok a další kroky“, závěry z června 2021 nazvané „Komplexní přístup k urychlení provádění Agendy OSN pro udržitelný rozvoj 2030 – obnova k lepšímu po krizi COVID-19“, závěry Evropské rady z října 2018, jakož i strategický rámec evropské spolupráce v oblasti vzdělávání a odborné přípravy s ohledem na vytvoření Evropského prostoru vzdělávání a další vývoj po jeho dosažení (2021–2030) a opětovně potvrzuje závazky uvedené v těchto dokumentech.

3. Dále vyzdvihuje prioritu, již je společné plnění cíle udržitelného rozvoje č. 4, a význam všeobecného, spravedlivého a inkluzivního přístupu ke kvalitnímu vzdělávání a odborné přípravě a k bezpečnému vzdělávacímu prostředí, a to i v mimořádných a krizových situacích, pro všechny děti a mladé lidi, včetně dívek a žen, jakož i pro nejzranitelnější a marginalizované osoby v důsledku chudoby, vysídlení nebo nemoci, jakožto příspěvku k vytvoření pevnějšího základu pro udržitelný rozvoj, snižování nerovností, včetně genderových nerovností, a digitální propasti. V tomto ohledu vyjadřuje znepokojení nad narušením vzdělávání v důsledku pandemie a zdůrazňuje, že je důležité vybudovat odolné vzdělávací systémy poskytující odpovídající infrastrukturu a zdroje.
4. Zdůrazňuje, že získávání širší podpory a angažovanosti občanů EU má zásadní význam pro dosažení cílů udržitelného rozvoje a pro realizaci Agendy 2030 ze strany EU a jejích členských států; připomíná proto, že je důležité zajistit, aby byli jednotlivci odpovídajícím způsobem vybaveni kompetencemi (zahrnujícími znalosti, dovednosti, postoje a hodnoty), které jim umožní plnit jejich úlohy, přijímat vědomá rozhodnutí a stát se aktéry změny, a to jak individuálně, tak kolektivně, v zájmu rozvoje udržitelných, inkluzivních a prosperujících společností.
5. Domnívá se, že vzdělávání v zájmu udržitelného rozvoje a globálního občanství má pro naše společnosti, náš blahobyt, naše ekonomiky a vzorce spotřeby značný transformační potenciál, a je tudíž nezbytné pro dosažení větší udržitelnosti EU i světa. Zdůrazňuje proto jeho klíčovou úlohu pro realizaci Agendy 2030 jako celku, neboť je nedílnou součástí cíle udržitelného rozvoje č. 4 a rozhodujícím faktorem pro všechny ostatní cíle udržitelného rozvoje, ale také hnací silou motivace, oživení, odolnosti a transformačních opatření.
6. Vyjadřuje své plné odhodlání uskutečňovat cíl č. 4.7 a uznává význam práce vykonané organizací UNESCO v kontextu akčního rámce „Vzdělávání 2030“ a berlínského prohlášení o vzdělávání v zájmu udržitelného rozvoje, včetně plánu pro vzdělávání v zájmu udržitelného rozvoje, jakož i Evropskou hospodářskou komisí OSN prostřednictvím její strategie v oblasti vzdělávání pro udržitelný rozvoj a jejího aktualizovaného akčního rámce, a Radou Evropy, včetně jejího Střediska Sever–Jih prostřednictvím nástrojů, jako je referenční rámec kompetencí pro demokratickou kulturu; připomíná cíle maastrichtského prohlášení o globálním vzdělávání a závěry Rady z prosince 2010 o vzdělávání pro udržitelný rozvoj, jež posloužily jako základ pro vypracování těchto závěrů.

7. Oceňuje pokračující pozitivní dynamiku, pokud jde o vzdělávání v zájmu udržitelného rozvoje a globálního občanství v Evropě, a zdůrazňuje zejména závěry Rady ze dne 5. dubna 2022 o podpoře zapojení mladých lidí jakožto aktérů změn v zájmu ochrany životního prostředí a doporučení ze dne 16. června 2022 o učení v zájmu ekologické transformace a udržitelného rozvoje, které se týkají klíčových oblastí vzdělávání v zájmu udržitelného rozvoje a poukazují na potřebu vybavit studenty nezbytnými znalostmi, dovednostmi, postoji a hodnotami k řešení složitých výzev, jako je změna klimatu, a stát se hybnou silou změn jako odpovědní globální občané; v tomto ohledu také vítá probíhající proces směřující k novému evropskému prohlášení o globálním vzdělávání do roku 2050 pod záštitou Sítě globálního vzdělávání Evropa (GENE), které má být dokončeno v listopadu 2022.
8. Domnívá se, že nedílnou součástí vzdělávání v zájmu udržitelného rozvoje a globálního občanství jsou koncepce učení v zájmu environmentální udržitelnosti, učení v zájmu ekologické transformace, poskytování informací a zvyšování povědomí o rozvojové problematice, globálního (občanského) vzdělávání a vzdělávání k občanství a mezinárodní solidaritě: tyto koncepce podporují udržitelný rozvoj a udržitelný způsob života, lidská práva, genderovou rovnost a posilování postavení všech žen a dívek a současně prosazují ochranu životního prostředí a biologické rozmanitosti, jakož i kulturu solidarity, míru a nenásilí, globální občanství a uznávání kulturní rozmanitosti a přínosu kultury k udržitelnému rozvoji. Oceňuje proto přínos těchto koncepcí k plnění cíle č. 4.7, jakož i cílů č. 12.8 a č. 13.3 Agendy 2030, přičemž ale také současně uznává rozmanitost modelů vzdělávání na národní, regionální a místní úrovni.
9. Domnívá se, že vzdělávání v zájmu udržitelného rozvoje a globálního občanství by se mělo vyváženým a integrovaným způsobem zabývat třemi základními pilíři udržitelného rozvoje – hospodářským, sociálním a environmentálním – se zvláštním důrazem na vzájemné propojení a synergie mezi cíli udržitelného rozvoje, a zdůrazňuje, že průřezové otázky Agendy 2030, zejména řádná správa věcí veřejných, právní stát, demokracie a účinné a odpovědné instituce, jakož i genderová rovnost a posílení postavení všech žen a dívek by měly být jako takové ve vzdělávání v zájmu udržitelného rozvoje a globálního občanství zohledněny. Vzdělávání v zájmu udržitelného rozvoje a globálního občanství tak díky této své komplexnosti přispívá k rozvoji průřezových klíčových kompetencí u účastníků vzdělávání.

10. Domnívá se rovněž, že vzdělávání v zájmu udržitelného rozvoje a globálního občanství by mělo být ve vhodných případech začleňováno jako soubor základních, průřezově platných zásad a hodnot do všech úrovní formálního, neformálního a informálního vzdělávání a do všech vzdělávacích předmětů, s hlavním cílem zdůrazňovat zvyšování povědomí, kritické myšlení, inovace, schopnost vyrovnat se s budoucími změnami a dlouhodobou perspektivu odpovědnosti vůči budoucím generacím, jak je stanoveno v novém evropském rámci kompetencí v oblasti udržitelnosti, označovaném jako GreenComp.
11. Zdůrazňuje, že vzdělávání v zájmu udržitelného rozvoje a globálního občanství je nedílnou součástí procesu celoživotního učení, a vyzdvihuje přínos, který tak může neformální a informální učení ve vzdělávání v zájmu udržitelného rozvoje a globálního občanství mít, jakož i skutečnost, že klíčovými aktéry v tomto ohledu jsou kulturní instituce, včetně sdělovacích prostředků, muzeí a knihoven, jakož i místní orgány a komunity, občanská společnost a zaměstnavatelé.
12. Zdůrazňuje, že klíčovým krokem k posílení schopnosti orgánů veřejné správy provádět Agendu 2030 a zajistit další začleňování cílů udržitelného rozvoje do veřejných politik a soudržnost politik je rozvoj kompetencí úředníků v souvislosti s otázkami udržitelnosti.
13. Uznává, že s cílem pokročit ve vzdělávání v zájmu udržitelného rozvoje a globálního občanství je třeba zužitkovat a plně využít potenciál digitálních technologií, včetně umělé inteligence, například prostřednictvím otevřených vzdělávacích zdrojů, otevřené vědy a e-learningových nástrojů a infrastruktur, přičemž uznává, že je třeba snížit dopady digitálních technologií na životní prostředí, plně dodržovat a chránit lidská práva a podporovat digitální rovnováhu a zmenšovat digitální propast.
14. Zdůrazňuje, že úsilí o rozvoj vzdělávání v zájmu udržitelného rozvoje a globálního občanství by se mělo zaměřovat na oslovení všech občanů, zejména mladých lidí, osob v nejzranitelnějším a marginalizovaném postavení a osob žijících ve vzdálených a venkovských oblastech, na zajištění genderové rovnosti a nediskriminace a na odstranění rozdílů mezi zeměmi a generacemi, jakož i v rámci nich.

15. Zdůrazňuje, že povědomí a vzdělávání o otázkách udržitelného rozvoje je důležité zasadit do globální perspektivy, přičemž je třeba zdůrazňovat propojenost významných současných výzev, čímž se podpoří aktivní globální občanství prosazující globální spravedlnost řešením globálních nerovností.
16. Vítá významný pokrok, jehož bylo v EU dosaženo v oblasti vzdělávání v zájmu udržitelného rozvoje a globálního občanství, včetně intenzivnějšího poskytování tohoto vzdělávání na všech úrovních ze strany členských států, prohloubené spolupráce mezi ministerstvy a vnitrostátními agenturami, návrhu vhodných pomůcek a nástrojů pro usnadnění rozvoje vzdělávání v zájmu udržitelného rozvoje a globálního občanství a posílené koordinace na regionální, vnitrostátní a evropské úrovni.
17. Vyzývá členské státy, aby ve vhodných případech a podle vnitrostátních okolností:
- a) zintenzivnily a posílily rozvoj soudržných, inkluzivních a koordinovaných vnitrostátních strategických přístupů a dalších iniciativ v oblasti vzdělávání v zájmu udržitelného rozvoje, globálního občanství a související témat v souladu s cílem udržitelného rozvoje č. 4.7. Aktualizovaly stávající politiky se zvláštním zřetelem k nejnovějším vědeckým poznatkům, zvýšily podporu poskytovanou různým zúčastněným stranám zapojeným do vzdělávání v zájmu udržitelného rozvoje, globálního občanství a souvisejících témat a podporovaly a rozvíjely součinnost a spolupráci mezi institucemi formálního a neformálního vzdělávání;
 - b) usnadňovaly meziresortní, meziagenturní a mnohostranné iniciativy v souladu s celovládním a celospolečenským přístupem;
 - c) prohlubovaly spolupráci mezi členskými státy v oblasti vzdělávání v zájmu udržitelného rozvoje a globálního občanství, a tím usnadnily další sdílení a využívání osvědčených postupů, mimo jiné prostřednictvím Sítě globálního vzdělávání Evropa (GENE);
 - d) vyzývaly mladé lidi, kteří se angažují v otázkách udržitelnosti na stálém základě a jako důležité zúčastněné strany, aby se jako spolutvůrci aktivně podíleli na vypracovávání vzdělávacích politik a učebních osnov.

18. Vyzývá Evropskou komisi, aby i nadále podporovala vzdělávání v zájmu udržitelného rozvoje, globálního občanství a souvisejících témat, včetně učení v zájmu environmentální udržitelnosti, a to zejména prostřednictvím programu Erasmus+, iniciativ „týmu Evropa“, programu LIFE a programu pro poskytování informací a zvyšování povědomí o rozvojové problematice (DEAR). V tomto ohledu vyzývá Komisi, aby pokračovala v úvahách o širším přístupu k financování v rámci programu DEAR jako o možnosti, jak posílit dopad programu.
19. Vyzývá Komisi a členské státy, aby prostřednictvím přístupu „tým Evropa“ v rámci svého úsilí o podporu udržitelného oživení v souladu s cíli udržitelného rozvoje posílily spolupráci v oblasti vzdělávání v zájmu udržitelného rozvoje, globálního občanství a souvisejících témat, včetně učení v zájmu environmentální udržitelnosti, se třetími zeměmi a mezinárodními organizacemi a orgány, jako je Rada Evropy, UNESCO a Evropská hospodářská komise OSN, aby prosazovaly vzdělávání v zájmu udržitelného rozvoje a globálního občanství na mnohostranných fórech a akcích, zejména v rámci politického fóra na vysoké úrovni a skupiny G20, v souladu s klíčovou úlohou, která je vzdělávání v zájmu udržitelného rozvoje připisována v Římském prohlášení lídrů skupiny G20, a aby podporovaly posilování vazeb mezi UNESCO a Hospodářskou a sociální radou (ECOSOC) a průřezové začleňování vzdělávání v zájmu udržitelného rozvoje a globálního občanství do činností systému Organizace spojených národů. V tomto ohledu je summit o transformaci vzdělávání, který na září 2022 svolal generální tajemník OSN jako klíčovou iniciativu našeho společného programu, významnou příležitostí k posílení globálního závazku ve prospěch vzdělávání v zájmu udržitelného rozvoje a globálního občanství a měla by na něm být zdůrazněna ústřední úloha vzdělávání pro Agendu 2030 jako celek.
20. Vítá skutečnost, že učení v zájmu udržitelnosti a nezbytnost toho, aby odvětví vzdělávání a odborné přípravy reagovalo na zastřešující cíle ekologické a digitální transformace, byly začleněny do klíčových transformačních politik EU a sdělení Komise, jako jsou Nový evropský Bauhaus, Erasmus+, Evropská agenda dovedností, Evropská strategie pro univerzity a Evropský prostor vzdělávání, a vyzývá Komisi, aby vzdělávání v zájmu udržitelného rozvoje, globálního občanství a souvisejících témat nadále začleňovala do všech příslušných oblastí činnosti.

21. Vyzývá Komisi a členské státy, aby v rámci přístupu „tým Evropa“ monitorovaly pokrok EU v oblasti vzdělávání v zájmu udržitelného rozvoje, globálního občanství a souvisejících témat s cílem zajistit, aby se provádění stále zlepšovalo a nikdo nezůstal opomenut, aby zavedly systémy posuzování, ve vhodných případech s využitím stávajících monitorovacích nástrojů a bez zdvojování úsilí a oznamovacích povinností, a aby posílily výzkum v oblasti hodnocení. Vyzývá rovněž Komisi, aby nadále soudržně a systematicky podporovala vzdělávání v zájmu udržitelného rozvoje, globálního občanství a souvisejících témat v souladu s cílem udržitelného rozvoje č. 4.7, mimo jiné podporou provádění doporučení Rady o učení v zájmu ekologické transformace a udržitelného rozvoje, a aby prozkoumala možnosti zahrnutí ukazatelů pro cíl 4.7 do souborů ukazatelů EU týkajících se cílů udržitelného rozvoje a vzdělávání.
22. Plně podporuje vznikající proces směřující k vypracování nového evropského prohlášení o globálním vzdělávání v Evropě do roku 2050, které bude vycházet z dosaženého pokroku a přispěje k posílení vzdělávání v zájmu udržitelného rozvoje a globálního občanství v EU.
-